

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Αθήνα, 19 Φεβρουαρίου 1997

1. Πώς βλέπουμε την Κοινωνία

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Ο ελληνικός λαός στις 22 Σεπτεμβρίου 1996 έδωσε εντολή στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. για να δημιουργήσει:

- Μία κοινωνία σκεπτόμενων ενεργών πολιτών που θα απελευθερώνει και θα αναδεικνύει τις ζωντανές και δημιουργικές δυνάμεις της χώρας.
- Μία κοινωνία της Παιδείας και του Πολιτισμού, της Ποιότητας της Ζωής, της κοινωνικής ευθύνης και της αξιοκρατίας.

Για να μετατραπούν οι οικονομικές δυνατότητες της ανάπτυξης σε συνολικό όφελος απαιτείται μία ενεργός κοινωνία. Μία κοινωνία που προσπαθεί με ενεργητικά μέτρα και με συγκεκριμένες πολιτικές να διευρύνει τις ευκαιρίες και τη συμμετοχή των πολιτών, μία κοινωνία που διατηρεί το ανθρώπινό της πρόσωπο.

Σήμερα ζούμε σε μία “γνωσιοκεντρική” εποχή. Ο πολίτης της γνώσης είναι ένας ισχυρός πολίτης που έχει τη δύναμη να κατανοεί και να αποφασίζει γρήγορα. Τέτοιοι ισχυροί πολίτες φτιάχνουν μία **ισχυρή κοινωνία. Την κοινωνία που όλοι θέλουμε.** Ο πολίτης σε αυτήν είναι όχι μόνο χρήσιμος αλλά και ολοκληρωμένος. Όχι μόνο προσαρμόζεται

στις εξελίξεις αλλά και τις καθοδηγεί. Για να δημιουργηθεί όμως μία τέτοια κοινωνία πρέπει να μπουν γερά θεμέλια. Πρέπει να υπάρξει μια ισχυρή παιδεία, ένα ισχυρό εκπαιδευτικό σύστημα.

2. Πώς βλέπουμε την Παιδεία

Η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει αναλάβει μία μεγάλη δέσμευση απέναντι στην Ελληνική κοινωνία, να προωθήσει αποφασιστικά τον εκσυγχρονισμό της χώρας. Στην προσπάθειά της αυτή πρέπει να στηριχθεί στους νέους ανθρώπους, να προκαλέσει τα δημιουργικά ανακλαστικά της σημερινής νεολαίας, να αναδείξει και να εκφράσει τις ανάγκες, τις ευαισθησίες και τις φιλοδοξίες της.

Η πιο ουσιαστική συμμετοχή των νέων στα κοινά και στην προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας και τη δημιουργία μιας ισχυρής Ελλάδας είναι ένας ρεαλιστικός στόχος. Χρειάζεται όμως προσεκτικά, συνειδητά και συστηματικά βήματα σε βάθος χρόνου με ρυθμό και συνέχεια.

Στην ανατολή του 21ου αιώνα η Παιδεία, η κοινωνία της πληροφορίας, της γνώσης, της πολυφωνίας και της διαπολιτισμικής προσέγγισης διαμορφώνεται με γρήγορους ρυθμούς. Σε αυτές τις συνθήκες οι

προνομιούχοι ή μη προνομιούχοι θα είναι κυρίως αυτοί που γνωρίζουν ή δεν γνωρίζουν.

Είναι καθήκον κάθε δημοκρατικής πολιτείας να προσαρμόσει και να εξειδικεύσει την εκπαιδευτική πολιτική της στα νέα δεδομένα που καθορίζονται από την παγκοσμιοποίηση της αγοράς, την κοινωνία της πληροφορίας και την τεχνολογική έκρηξη.

Βασική μας αρχή η υποστήριξη της δημόσιας παιδείας σε όλες τις βαθμίδες, μιας παιδείας όμως ποιοτικά αναβαθμισμένης και αποτελεσματικής. Ο κύριος στόχος αυτής της παιδείας είναι να δημιουργεί ένα ενεργό και δημιουργικό πολίτη ικανό να συλλαμβάνει την ουσία των πραγμάτων.

Η οικονομική διάσταση της εκπαιδευτικής πολιτικής δεν πρέπει να σχετίζεται μόνο με την αύξηση των εθνικών πόρων, αλλά πρέπει να αφορά και την ποιοτική αναδιάρθρωση των δαπανών για την παιδεία και τους νέους θεσμούς.

Σήμερα οι βασικοί μας στόχοι συμπυκνώνονται στην ποιοτική αναβάθμιση του περιεχομένου της εκπαίδευσης, στη δια βίου εκπαίδευση, στη διαρκή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και στην αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου, στην προώθηση του

επαγγελματικού προσανατολισμού και στην ανταπόκριση της παρεχόμενης παιδείας στις υφιστάμενες μορφωτικές και κοινωνικές ανάγκες, στην αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε συνεργασία με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η αναβάθμιση της παιδείας και ειδικότερα της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες τις βαθμίδες, είναι μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Η παιδεία αποτελεί αγαθό που οφείλει κάθε δημοκρατική πολιτεία να διασφαλίζει στους πολίτες της προκειμένου να αναπτύξουν την προσωπικότητα και τις ικανότητες τους. Για την Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. η δωρεάν και ισότιμη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας παιδεία και κατάρτιση αποτελεί δικαίωμα του Έλληνα πολίτη. Η επένδυση στον ανθρώπινο παράγοντα και στη γνώση, είναι η πιο σημαντική αναπτυξιακή παρέμβαση, που θα μας επιτρέψει να είμαστε ανταγωνιστικοί στην Ευρώπη και στον κόσμο, να αξιοποιήσουμε το ιστορικό, πολιτισμικό και γεωγραφικό μας συγκριτικό πλεονέκτημα και να αναδείξουμε την Ελλάδα σε Ευρωπαϊκό κέντρο παραγωγής και εξαγωγής εκπαιδευτικών και ερευνητικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε όλη την ευρύτερη περιοχή της Βαλκανικής, της Μαύρης Θάλασσας και της Μέσης Ανατολής.

Βασικός στόχος της πολιτικής μας στο χώρο της Παιδείας είναι ο εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ο εμπλουτισμός του με νέους θεσμούς, ώστε να καταστεί σύγχρονο, αξιοκρατικό, αποκεντρωμένο και αποτελεσματικό. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα πρέπει να εξυπηρετεί τις μορφωτικές, πολιτιστικές και οικονομικές ανάγκες της σημερινής και αυριανής ελληνικής κοινωνίας, μιας κοινωνίας που πρέπει να επιβιώσει και να αναδειχθεί, διατηρώντας την ταυτότητά της σ' ένα ανοιχτό και έντονα ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.

3. Τι έχουμε κάνει

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι.

Η Κυβέρνηση έδωσε έμφαση στην αποτίμηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και στο σχεδιασμό μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης μέσα από νέους, σύγχρονους θεσμούς, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει τα τρέχοντα προβλήματα.

Στο χώρο της **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:**

- Ψηφίστηκε πρόσφατα ο Ν. 2454/97 (“ρύθμιση θεμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις”), με τον οποίο ρυθμίζονται επείγοντα θέματα που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Με τον τρόπο αυτό ικανοποιείται ένα πάγιο αίτημα των μελών ΔΕΠ, ενώ αντιμετωπίζονται, προσωρινά τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί από την καθυστέρηση των διαδικασιών κρίσεων των μελών Δ.Ε.Π.

- Ενδεικτικά για το χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θέλω να αναφέρω ότι μέσα από την αξιοποίηση των πόρων του Β' Κ.Π.Σ. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης / Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ) :
  - * υλοποιείται ένα φιλόδοξο πρόγραμμα για τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών, καθώς και για την εγκατάσταση ηλεκτρονικών δικτύων, ύψους 50 δις δρχ.
  - * έχει εγκριθεί και προωθείται η εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων για την αναμόρφωση του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών και των συγγραμάτων συνολικού προϋπολογισμού 15 δις, καθώς και για τη διαμόρφωση σύγχρονων μεταπτυχιακών προγραμμάτων προϋπολογισμού 36 δις δρχ.
  - * προωθείται η εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος υποτροφιών προϋπολογισμού 30 δις δρχ. για σπουδές τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό.

Σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τον απόδημο ελληνισμό θα ήθελα να πω ότι:

- Το 1996 ψηφίστηκε και άρχισε να εφαρμόζεται ο Νόμος 2413/96, “Ελληνική Παιδεία στο Εξωτερικό και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση”.
- Επεκτάθηκε η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας και αποσπάστηκαν εκπαιδευτικοί για το σκοπό αυτό σε Πανεπιστήμια της Αγγλίας, Αυστραλίας, Βουλγαρίας, Βραζιλίας, Ιταλίας και Φινλανδίας και
- Για πρώτη φορά στάλθηκαν εκπαιδευτικοί σε χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Όσον αφορά στη **δευτεροβάθμια εκπαίδευση:**

- Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει αρχίσει από το 1996 την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου κτιριακού προγράμματος αντιμετώπισης του προβλήματος της διπλής βάρδιας- ύψους 350 δις. δρχ. Το πρόγραμμα αυτό επικεντρώνεται στις 10 μεγάλες αστικές περιοχές της χώρας που αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα σχολικής στέγης.
- Επεκτάθηκε η διδασκαλία και χρήση της πληροφορικής σε ένα μεγάλο αριθμό σχολείων με τον ταυτόχρονο εξοπλισμό τους με σύγχρονα συστήματα Η/Υ. Ήδη περίπου 1.400 σχολεία διαθέτουν τέτοια συστήματα. Εκπονήθηκε νέο αναλυτικό πρόγραμμα και εκδόθηκαν νέα βιβλία για το μάθημα της πληροφορικής.

- Με τη βοήθεια πόρων από το Β' Κ.Π.Σ., ύψους 10 δις δραχμών, ξεκινά η συγγραφή νέων σχολικών βιβλίων μετά από τη σχετική προκήρυξη.
- Αναμορφώθηκε ριζικά ο θεσμός της επιμόρφωσης και της μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών. Εκπονήθηκε και υλοποιείται νέο σχήμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, που είναι ευέλικτο, μακράς διάρκειας και μεγάλης εμβέλειας, συνεχές και επαναλαμβανόμενο, αποκεντρωμένο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εκπαιδευτικών, τις τοπικές ιδιαιτερότητες και παράλληλο με το διδακτικό έργο των επιμορφούμενων.
- Η επιμόρφωση χρηματοδοτήθηκε **και θα χρηματοδοτηθεί ακόμη περισσότερο** από το Β' Κ.Π.Σ. Μαζί με τους εκπαιδευτικούς θα εμπλουτίσουμε τα επιμορφωτικά προγράμματα και θα τα υλοποιήσουμε έτσι ώστε να διαμορφώσουμε το νέο προφίλ των προσόντων ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού.
- Το Υπουργείο προχώρησε άμεσα στην κάλυψη των κενών θέσεων που παρατηρήθηκαν κατά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους με την πρόσληψη του απαιτούμενου αριθμού αναπληρωτών εκπαιδευτικών, ενός αριθμού που υπερβαίνει τις 8.000. Παράλληλα, ξεκίνησε ήδη, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, ο προγραμματισμός των απαιτούμενων θέσεων για το επόμενο σχολικό έτος, με σκοπό να μη χαθεί ούτε μία διδακτική ώρα.

- Τέλος μέσα στο πλαίσιο της προτεινόμενης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, έχουν ενταχθεί στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. μια σειρά από προγράμματα που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της Λυκειακής βαθμίδας. Συγκεκριμένα:

- * έχει ξεκινήσει η χρηματοδότηση και υλοποίηση ενός προγράμματος δημιουργίας σχολικών Βιβλιοθηκών, έργο ύψους 22 δις δρχ.

- * έχει ξεκινήσει η χρηματοδότηση και υλοποίηση ενός προγράμματος για την ευρεία εισαγωγή της πληροφορικής στα σχολεία (ύψους 18 δις δρχ.)

- * προωθείται η εφαρμογή του θεσμού του Ενιαίου Λυκείου (συνολικού προϋπολογισμού 26 δις δρχ.), που θα συνδυάζει τη γενική με την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και θα παρέχει “μετατρέψιμη γνώση” που ανταποκρίνεται περισσότερο στα αιτήματα της εποχής.

- * σε συνεργασία και με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, προωθείται η εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος για τον εκσυγχρονισμό και την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών στα Γυμνάσια και τα Λύκεια.

- Εδώ θα ήθελα να αναφέρω τη δημιουργία του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας. Η Ελλάδα ήταν η μόνη Ευρωπαϊκή χώρα που δε διέθετε Εθνικό Κέντρο Έρευνας για την εκπαίδευση. Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας δραστηριοποιείται για ζητήματα όπως η αποτίμηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ο σωστός σχεδιασμός του Νέου Λυκείου που οδηγεί στο Εθνικό Απολυτήριο.

Σχετικά με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

- Από τον Ιανουάριο του 1995 άρχισε σε 400 δημοτικά σχολεία η υλοποίηση, σε δοκιμαστική εφαρμογή, του θεσμού του "Ολοήμερου Σχολείου", η παρατεταμένη δηλαδή λειτουργία τους και η δημιουργική αξιοποίηση των απογευματινών ωρών για τους μαθητές.
- Λειτουργεί ήδη το πιλοτικό πρόγραμμα ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ για τη διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας με Η/Υ στο οποίο έχουν συνδεθεί 17 ακριτικά δημοτικά σχολεία. Σε σχολεία περιοχών της Αττικής λειτουργεί το δίκτυο ΑΤΤΙΚΟΣ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ που συνδέεται με το Internet και με την προοπτική να επεκταθεί σύντομα σε όλα τα σχολεία της Αττικής. Αντίστοιχη προσπάθεια έχει γίνει και στην περιοχή της Πάτρας όπου 14 Γυμνάσια έχουν συνδεθεί στο δίκτυο "Αχαιϊκός Τηλέμαχος".
- Για τους διορισμούς των εκπαιδευτικών θα ήθελα να πω ότι:
  - * Διορίστηκαν για πρώτη φορά το 1995 στην Α' βάθμια εκπαίδευση και δάσκαλοι πτυχιούχοι παιδαγωγικών τμημάτων.
  - * Ρυθμίστηκε νομοθετικά το θέμα των δασκάλων με πτυχίο της αλλοδαπής, που θα διορίζονται στην εκπαίδευση μετά από επιτυχή παρακολούθηση ειδικού επιδοτούμενου προγράμματος διάρκειας 8 μηνών στα Α.Ε.Ι.

- * Ο αριθμός των διορισμών της τετραετίας 1993-1996 ανέρχεται στους 13706 εκπαιδευτικούς για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν της τετραετίας 1990-1993 οπότε και είχαν διοριστεί 9681.
- * Θα ήθελα να αναφέρω επίσης την ενεργοποίηση του θεσμού των δυσπρόσιτων σχολείων για τη εξασφάλιση του αναγκαίου διδακτικού προσωπικού σε απομακρυσμένες εκπαιδευτικές μονάδες και το διορισμό το 1995 με τη διαδικασία αυτή 640 εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων.
- Τέλος έχουμε προχωρήσει στην ίδρυση και λειτουργία μιας σειράς Ινστιτούτων και Κέντρων, σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, όπως:
  - * Το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).
  - * Το Ινστιτούτο Παλλινოსτούντων Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ).
  - * Το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας στη Θεσσαλονίκη.

Οικονομικά

Το σύνολο των δαπανών για την Παιδεία ανήλθε το 1996 σε 978 εκατομμύρια δραχμές, ενώ το 1992 ήταν 552 εκατομμύρια δραχμές.

Οι δαπάνες για την παιδεία σαν ποσοστό του Α.Ε.Π. ανήλθαν από 2.96% το 1992 σε 3.31% το 1996 και σε 3.55% στον προϋπολογισμό του 1997, δηλαδή μία αύξηση 20% στη διάρκεια μίας πενταετίας.

Όσον αφορά τους μισθούς των δασκάλων και των καθηγητών:

Ο νεοδιορισμένος δάσκαλος από **272.914** που έπαιρνε στις **31-12-1996** με το νέο μισθολόγιο θα παίρνει **291.000** από **1-1-1997** και μετά από μία κλιμακωτή αύξηση μέσα στο χρόνο θα φτάσει να παίρνει **297.000** δραχμές, δηλαδή αύξηση της τάξης του **9%**. Αν λάβουμε υπόψη μας τις αυξήσεις για όλη την κλίμακα των χρόνων υπηρεσίας η μέση ποσοστιαία αύξηση για όλους τους δασκάλους είναι της τάξης του **11,5%**.

*(Οι μηνιαίες αποδοχές του νεοδιορισμένου δασκάλου μπορούν να φτάσουν τις **303.000** δραχμές, εφόσον ισχύσει η πρόταση που έκανε η Κυβέρνηση κατά τη διάρκεια των συζητήσεων).*

Βασικός στόχος μας είναι μέσα στην επόμενη τριετία να εξομοιώσουμε τους μισθούς των δασκάλων και των καθηγητών.

Οι αποδοχές του νεοδιορισμένου καθηγητή, το Δεκέμβριο του 1996, αυξήθηκαν μέσω της αύξησης των ωρών της εξωδιδακτικής απασχόλησης κατά **16.500** δραχμές και διαμορφώθηκαν στις **285.734** δραχμές. Με το νέο μισθολόγιο ο νεοδιορισμένος καθηγητής παίρνει **307.000** από την **1-1-1997** και τελικά μέσα στο χρόνο φτάνει τις **317.000** δραχμές, δηλαδή μία αύξηση της τάξης του **11%**. Αν λάβουμε και για τους καθηγητές υπόψη τις αυξήσεις για όλη την κλίμακα των χρόνων υπηρεσίας η μέση ποσοστιαία αύξηση για όλους τους καθηγητές ξεπερνά το **13%**.

Σε ετήσια βάση ο μισθός του νεοδιορισμένου καθηγητή αυξάνεται κατά **348.000**, ενώ αυτό το ποσό αυξάνεται ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας και στα **29** χρόνια υπηρεσίας φτάνει τις **880.000** δραχμές.

Είναι γεγονός ότι υπάρχει ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση για την τάξη των εκπαιδευτικών αν λάβουμε υπόψη μας τις αυξήσεις που δόθηκαν στο σύνολο των εργαζομένων.

Η ιδιαίτερη αυτή μεταχείριση γίνεται φανερή και από το ότι επιπλέον των αποδοχών του μισθολογίου δίνονται άλλες 15.000 δραχμές μηνιαίως προσθετικά στο επίδομα της εξωδιδακτικής απασχόλησης. Για τους δασκάλους από 21.000 δραχμές φτάνει τις 36.000 δραχμές το μήνα και για τους καθηγητές από 35.000 τις 50.000 δραχμές το μήνα.

Θεωρούμε αυτονόητο πως για να προωθηθούν οι μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Εκπαίδευση, καθοριστικός είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών. Η σημερινή μαζί με τη νέα γενιά παιδαγωγών μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν από κοινού μια νέα προωθητική δύναμη στο χώρο της εκπαίδευσης.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι.

Είναι γεγονός ότι υπήρξαν καθυστερήσεις στην απορρόφηση των κονδυλίων του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για την Παιδεία, **είναι επίσης όμως γεγονός ότι τον τελευταίο καιρό έχουμε δώσει μια νέα ώθηση στην απορρόφηση των κονδυλίων αυτών.**

Το πρόγραμμα για την εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ) παρουσιάζει ραγδαίες βελτιώσεις τους τελευταίους μήνες που διαμορφώνουν τελείως διαφορετικά δεδομένα. Ήδη έχει εγκριθεί το σύνολο σχεδόν των δράσεων του Προγράμματος (παραμένουν 3 για εξειδίκευση και έγκριση σε σύνολο 53) και προχωρεί η εκτέλεση μεγάλου αριθμού έργων. Επισημαίνουμε ότι στην τελική του ανάπτυξη το Πρόγραμμα μπορεί να φτάσει να χρηματοδοτεί 1000 περίπου έργα. Για το 1997 προγραμματίζεται να απορροφηθούν τόσα κονδύλια όσα κατά την τριετία που πέρασε.

Αυτά που αναφέρω δεν είναι μόνο δικές μας διαπιστώσεις αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία με πρόσφατη επιστολή της αναγνωρίζει την “εντυπωσιακή πρόοδο” που έχει σημειώσει το Πρόγραμμα τους 10 τελευταίους μήνες.

Όσον αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που αποτελεί επίκαιρο θέμα το ΕΠΕΑΕΚ προβλέπει συνολική δαπάνη 210 δις δρχ. που κατανέμονται σε 35 για κατασκευές και εξοπλισμό και 175 για :

- αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών,
- εισαγωγή νέας τεχνολογίας,
- ανάπτυξη σχολικών βιβλιοθηκών,
- αναβάθμιση του λυκείου,
- υποστήριξη του νέου συστήματος εξετάσεων κτλ.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών χρηματοδοτείται από ένα ειδικό μέτρο, προϋπολογισμού 55,8 δις δρχ. αλλά και από άλλα μέτρα που προβλέπουν την εισαγωγή καινοτομιών στην εκπαιδευτική διαδικασία (νέα προγράμματα, πληροφορική περιβαλλοντική εκπαίδευση κ. ά.).

Ήδη έχει αρχίσει:

- η διαδικασία συγγραφής νέων προγραμμάτων σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στους τομείς της φυσικής, των μαθηματικών, της πληροφορικής, υπό την ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,

- η εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών από τα Περιφερειακά Κέντρα (ΠΕΚ) κτλ, με σύγχρονο τρόπο και ανοιχτές διαδικασίες.
- Τέλος σημαντικά κονδύλια θα δεσμεύσει και η οριστικοποίηση του νέου μηχανισμού εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Το ΕΠΕΑΕΚ όπως είναι γνωστό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αύξηση των μισθών των εκπαιδευτικών. Το μεγαλύτερο μέρος όμως των ποσών για έργα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ θα δαπανηθεί για αμοιβές επιμορφωτών και επιμορφούμενων, που είναι στην πλειοψηφία τους εκπαιδευτικοί, καθώς και για μελέτες συνολικού ποσού πάνω από 55 δις δρχ.

4. Προβλήματα

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της ελληνικής εκπαίδευσης κατά τις τελευταίες δεκαετίες είναι η άνιση ζήτηση και προσφορά τριτοβάθμιας και κυρίως πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Ταυτόχρονα, η έλλειψη δομών δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης και η ακαμψία των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εμποδίζουν την ανάπτυξη ευέλικτων προγραμμάτων σε τομείς σύγχρονων εξειδικεύσεων, τη

σύνθεση απαραίτητων γνώσεων από διαφορετικά γνωστικά πεδία, τη διατμηματική συνεργασία και την εκπαιδευτική υποστήριξη της διαχρονικής εναλλαγής των επαγγελματικών επιλογών.

Παρουσιάζεται σημαντική έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων και εξειδικεύσεων που ζητούνται από τις ελληνικές επιχειρήσεις και αυτών που προσφέρονται από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με εξαίρεση ορισμένες σχολές επαγγελματικής εκπαίδευσης, πολλοί πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν κατέχουν δεξιότητες για τις οποίες υπάρχει ζήτηση στο χώρο της παραγωγής. Γι' αυτό το λόγο, η διαρθρωτική ανεργία ανάμεσα στους πτυχιούχους είναι πολύ υψηλή.

Τέλος, ο μεγάλος ανταγωνισμός για την κατάληψη μιας θέσης στο ελληνικό Πανεπιστήμιο, σε συνδυασμό και με την ανεπάρκεια του Λυκείου, έχει οδηγήσει στην έξαρση της παραπαιδείας

Οι γενικές εξετάσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν κερδίσει την “αντικειμενικότητα” εις βάρος της ποιοτικής αξιολόγησης των υποψηφίων. Αντί για ένα εξεταστικό σύστημα που θα πιστοποιεί γνώσεις έχουμε ένα ανταγωνιστικό σύστημα που συγκρίνει υποψηφίους.

Η κριτική σκέψη, η αναλυτική και συνθετική ικανότητα και η δημιουργικότητα δεν αναπτύσσονται. Το Λύκειο, έχοντας μετατραπεί σε

προθάλαμο των Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι., έχει χάσει την παιδαγωγική του αυτονομία και αποστολή.

5. Προτάσεις-Λύσεις

Η αναβάθμιση της παιδείας αρχίζει από την προσχολική εκπαίδευση, την αναβάθμιση του δημόσιου νηπιαγωγείου και την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που είναι αποφασιστικής σημασίας για τη διάπλαση χαρακτήρα και τη διαπαιδαγώγηση του σύγχρονου Έλληνα πολίτη. **Στόχος μας** είναι εντός της τετραετίας και με τη στενή συνεργασία ενός αναβαθμισμένου Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, να δημιουργηθεί ένα **νέο γενικό σχέδιο αναλυτικού προγράμματος για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο που θα δέχεται τις εισροές της συνεχώς ανανεούμενης γνώσης**. Η ενίσχυση του κριτικού χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η προώθηση της συλλογικής εργασίας, η εφαρμογή σε όλα τα σχολεία της χώρας των σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας, ο εμπλουτισμός με πολιτιστικά προγράμματα καθώς και με αθλητικές δραστηριότητες αποτελούν προτεραιότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Στην άμβλυση των ανισοτήτων θα συντελέσουν σημαντικά η ανάπτυξη της ενισχυτικής διδασκαλίας, καθώς και η αντιμετώπιση ειδικών εκπαιδευτικών προβλημάτων ελλιπούς προετοιμασίας μαθητών ή

φοιτητών, παλλινოსτούντων, μεταναστών, του απόδημου ελληνισμού, των πληθυσμών που διαρρέουν από το εκπαιδευτικό σύστημα, των μαθητών με ιδιαίτερα κοινωνικά, ψυχολογικά και μαθησιακά προβλήματα.

Επίσης στόχος της Κυβέρνησης αυτήν την τετραετία είναι η επίλυση του προβλήματος της διπλής βάρδιας σε πανελλαδικό επίπεδο.

Σημαντικό μέτρο κοινωνικής προστασίας είναι η παρατεταμένη λειτουργία του σχολείου, προς την κατεύθυνση του ολοήμερου σχολείου με την αξιοποίηση της πείρας των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης καθώς και η γενίκευση της προσχολικής αγωγής.

Για τα άτομα με ειδικές ανάγκες θα θεσπιστούν θετικά εκπαιδευτικά μέτρα, για να αποφευχθεί ο κοινωνικός τους αποκλεισμός.

Η αναβάθμιση του Λυκείου σε ανεξάρτητη εκπαιδευτική βαθμίδα ώστε να πάψει να αποτελεί απλά κέντρο για την είσοδο σε ΑΕΙ/ΤΕΙ αποτελεί στόχο της Κυβέρνησης. Το Ενιαίο Λύκειο παρέχει τις καλύτερες εγγυήσεις για την ορθολογική κατανομή του μαθητικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της ανθρωπιστικής Παιδείας της πολυ-πολιτισμικής εκπαίδευσης και της κριτικής σκέψης.

Ο εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων προς την κατεύθυνση όχι μόνο της ένταξης και χρήσης των νέων τεχνολογιών, αλλά κυρίως της προετοιμασίας των νέων για τις επαγγελματικές τους επιλογές και την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, αποτελούν τις βασικές προτεραιότητες της Κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα αυτό.

Παράλληλα θα δοθεί έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας με αντικειμενικό σκοπό την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης ενώ οι ανάγκες εξοπλισμού και επιμόρφωσης του διδακτικού προσωπικού θα αντιμετωπιστούν ριζικά. Το Λύκειο πρέπει να απαλλαγεί από τη “δουλεία” των εισαγωγικών εξετάσεων και να μετατραπεί σε έναν αυτόνομο εκπαιδευτικό πόλο.

Κομβικό σημείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και της γενικότερης επιστημονικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης και σταδιοδρομίας των νέων, αποτελεί η διαδικασία εισαγωγής στα ΑΕΙ και ΤΕΙ και οι επιπτώσεις της στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η καθιέρωση του Εθνικού Απολυτηρίου έρχεται να δώσει θετική απάντηση και διέξοδο στα προβλήματα που έχουν ανακύψει από το υπάρχον σύστημα. Οι θεσμικές ρυθμίσεις που προβλέπονται αποβλέπουν στη σταδιακή αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα ΑΕΙ/ΤΕΙ με μεσοπρόθεσμο στόχο την κατάργηση των σημερινών εισαγωγικών.

Η δημιουργία του Νέου Λυκείου συνδέεται απόλυτα με την ανάδειξη του Λυκείου ως σχολείου Εθνικής Παιδείας. Συνδέεται ακόμα με την αναβάθμιση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να αντιμετωπισθεί ομαλά η αύξηση του αριθμού των εισακτέων, αλλά και η αποσύνδεση του πτυχίου από τη στενά επαγγελματική προοπτική.

Προτεραιότητα της Κυβερνητικής πολιτικής για την Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας των σπουδών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με την ανάπτυξη ευέλικτων και σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών, ευαίσθητων απέναντι στις περιφερειακές ιδιαιτερότητες και με τον εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών μορφών διδασκαλίας.

Η Κυβέρνηση προτίθεται να προωθήσει, μετά από διάλογο, μεταρρύθμιση στα Πανεπιστήμια προς την κατεύθυνση σύνταξης ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου που θα ενισχύει τη διοικητική, οικονομική και οργανωτική αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων.

Η οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων, είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με τη βελτίωση των μηχανισμών λήψης αποφάσεων, την ορθολογικότερη διαχείριση των οικονομικών πόρων, την εξασφάλιση αντικειμενικών μηχανισμών ελέγχου και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, τη συνειδητοποίηση των υποχρεώσεων των μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας απέναντι στο

Πανεπιστήμιο αλλά και των υποχρεώσεων του Πανεπιστημίου απέναντι στην Πολιτεία. Απώτερος στόχος της Κυβερνητικής πολιτικής είναι η πλήρης αυτοδιοίκηση των πανεπιστημίων, με αυτοδιαχείριση πόρων και θέσεων.

Με την προώθηση του νόμου για το Ανοικτό Πανεπιστήμιο δίνεται η ευκαιρία στους Έλληνες του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού στην εξ' αποστάσεως ανώτατη εκπαίδευση ανεξαρτήτως ηλικίας.

Η Κυβερνητική πολιτική θα διασφαλίσει επίσης την ιδιαιτερότητα και την πολύτιμη συμβολή των ΤΕΙ στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, με έμφαση στην τεχνολογική εκπαίδευση στελεχών υψηλής ποιοτικής στάθμης. Η αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών, σε σύνδεση με τις ανάγκες της παραγωγής και της οικονομίας και η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για εφαρμοσμένη τεχνολογική έρευνα συνιστούν βασικούς άξονες της πολιτικής μας.

Τα Πανεπιστήμια δεν είναι μόνο θεσμοί αναπαραγωγής και διάδοσης της γνώσης σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας αλλά και θεσμοί παραγωγής νέας γνώσης μέσα από την έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Η θέση μας αυτή υπαγορεύει την πολιτική στρατηγικής στήριξης της Πανεπιστημιακής έρευνας και των μεταπτυχιακών σπουδών, σε βασικούς τομείς των θετικών, κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών, που θα συμβάλλουν τόσο στην υψηλή

κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού και ακαδημαϊκού δυναμικού, όσο και στη θετική συμβολή τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Για την επιτυχία αυτής της ιδιαίτερα σημαντικής μεταρρύθμισης απαιτείται να διασφαλιστούν όλες εκείνες οι προϋποθέσεις (θεσμοί, υποδομές, εκπαιδευτικό προσωπικό) ώστε να αποφευχθούν αρρυθμίες ή κενά που μπορούν να τρώσουν την αξιοπιστία του. Για να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση στο νέο σύστημα προωθείται από το Υπουργείο Παιδείας ένας ανοικτός διάλογος με τους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας και τις νεολαίες ώστε να προσδιοριστούν οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, οι θεσμοί και το μορφωτικό περιεχόμενο του Νέου Λυκείου αλλά και να αποτραπούν ανισότητες εκπαιδευτικών ευκαιριών καθώς και περιφερειακές ανισότητες.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει προτείνει το Υπουργείο Παιδείας μέχρι τον Ιούνιο του 1997 θα έχει ολοκληρωθεί ο διάλογος και θα έχουν γίνει οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Το τελευταίο διάστημα είμαστε όλοι μάρτυρες της αναταραχής που επικρατεί στο χώρο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η κυβέρνηση έδειξε, δείχνει, και θα δείξει ιδιαίτερη ευαισθησία στα μισθολογικά προβλήματα των εκπαιδευτικών, μέσα όμως στα πλαίσια μιας δημοσιονομικής πολιτικής που θέλει να προχωρήσει ισορροπημένα την κοινωνία μας στον επόμενο αιώνα.

Τα προβλήματα όμως της παιδείας κύριοι συνάδελφοι δεν είναι μόνο μισθολογικά είναι προβλήματα κυρίως ποιοτικά που χρειάζονται έναν συνδυασμό όχι μόνο μισθολογικών αλλά και θεσμικών μέτρων, και μέτρων υποδομής.

Η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προχωρήσει σε έναν ουσιαστικό και διαρκή διάλογο και με τους εμπλεκόμενους φορείς, με τις δυνάμεις της παραγωγής και με τα κόμματα στα θέματα της παιδείας με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της παιδείας μας όπως την αξίζει η χώρα μας με την τεράστια πολιτισμική και εκπαιδευτική κληρονομιά της.

Πιστεύουμε ότι ο σωστός σχεδιασμός σε συνδυασμό με έναν ουσιαστικό διάλογο θα έχει σαν αποτέλεσμα να **πετύχουμε** την εκπαιδευτική εκείνη **αναγέννηση** που χρειάζεται για να γίνει η Ελλάδα η ισχυρή εκείνη κοινωνία του επόμενου αιώνα.

Πιστεύουμε ότι η παιδεία μπορεί και πρέπει να **αποτελέσει την γέφυρα προς το μέλλον** της ελληνικής κοινωνίας που θα πρέπει όλοι μαζί να κτίσουμε.